

SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ V KOLÍNĚ – MOŽNOSTI ZALOŽENÍ SOCIÁLNÍHO PODNIKU

STUDIE VÝCHOZÍ SITUACE

OBJEDNAVATEL

Úřad vlády ČR
Agentura pro sociální začleňování
Milan Greineder

DODAVATEL NABÍDKY

M'AM'ALOCA, o.s.
Havelská 3, Štolmíř
282 01 Český Brod
IČ: 26662159

kontaktní osoba:
Adam Dědič
tel. 601 562 643
e-mail: adam.dedic@mamaloca.cz

OBSAH

OBSAH.....	2
1. Úvod.....	4
2. Metodika a definice pojmů.....	4
2.1 Oslovené subjekty.....	5
3. Analýza situace a aktuálních podmínek pro vznik sociálního podniku v Kolíně.....	5
3.1 Analýza trhu.....	5
3.1.1 Hospodářství - základní informace.....	5
3.1.2 Zaměstnanost.....	6
3.1.3 Nezaměstnanost.....	6
3.1.4 Nabídka volných míst.....	7
3.1.5 Firemní rozdělení trhu, dominantní zaměstnavatelé.....	8
3.1.6 Sociální podnikání v Kolíně - současný stav.....	9
3.1.7 Informace od dalších subjektů.....	10
3.1.8 Shrnutí.....	10
4. Analýza prostředí.....	11
5. Analýza cílových skupin.....	12
6. SWOT analýza získaných dat.....	13
7. Návrhy na oblast působnosti sociálního podniku.....	14
7.1 Konkrétní návrhy.....	14
7.1.1 Údržba veřejných prostranství a zeleně.....	14
7.1.2 Jednoduché stavební práce, výkopy, demolice.....	14
7.1.3 Demontáž použitých elektrozařízení a jejich zpracování.....	15
7.1.4 Prádelna.....	16
7.1.5 Lesnické práce (kácení, vyklučování).....	16
7.1.6 Sběr ovoce a jiných plodů.....	17
7.1.7 Kavárna, bistro.....	17
7.1.8 Hlídané parkoviště aut, jízdních kol a navazující činnosti.....	18
7.2 Návrh podnikatelského plánu vybraného návrhu.....	19
7.2.1 Popis služby.....	19
7.2.2 Analýza konkurence.....	20

7.2.3	Prostorové umístění.....	21
7.2.4	Možnosti financování.....	23
7.2.5	Provoz a principy fungování.....	23
7.2.6	Specifika práce s cílovými skupinami	25
7.2.7	Marketing.....	25
8.	Anketa	27
8.1	Vyhodnocení ankety	27
8.2	Shrnutí.....	29
8.3	Úplné znění ankety	30
9.	Seznam firem oslovených při vzniku studie výchozí situace: „Sociální podnikání v Kolíně – Možnosti založení sociálního podniku“	31
10.	Seznam použité literatury a zdrojů	34
10.1	Výzkumné studie.....	34
10.2	Ostatní zdroje.....	34

1. Úvod

V této studii jsou shrnuty výsledky šetření, které se zabývalo možnostmi vzniku sociálního podniku v Kolíně. Zadavatelem studie je Agentura pro sociální začleňování (odbor Sekce pro lidská práva Úřadu vlády České republiky), zastoupená Milanem Greinederem, lokálním konzultantem v Kolíně (dále Agentura). Studii zpracoval tým občanského sdružení M'am'alloca ve složení Petr Osoba a Adam Dědič.

Studie byla zpracována během měsíců listopad a prosinec 2012. Anketa byla provedena v únoru 2013.

Hlavním cílem studie bylo najít na lokálním trhu prostor pro blíže nespécifikovaný sociální podnik, ve kterém by bylo možné zaměstnat osoby, které jsou sociálně vyloučené nebo jsou reálně ohroženy sociálním vyloučením. Po posouzení všech vstupních informací byl navržen vhodný typ takového sociálního podniku, u kterého je možné předpokládat reálnou šanci na úspěch (tj. udržení na místním trhu i po ukončení financování z dotačních titulů).

2. Metodika a definice pojmů

Studie je zaměřená na samotné město Kolín a jeho nejbližší okolí. Vzhledem k tomu, že většina relevantních statistik týkajících se trhu práce a zaměstnanosti není publikována za územní jednotky obcí, přihlížíme tam, kde je to nutné, ke statistikám vztaženým k celému území okresu Kolín.

Metodické zpracování této studie vycházelo ze zadání potvrzeného v Nabídce pro Studii výchozí situace: Sociální podnikání v Kolíně – možnosti založení sociálního podniku. Základní vstupní data pro analýzu byla čerpána z veřejně dostupných údajů a statistik. Hlavním zdrojem kvalitativních dat, která mají umožnit hlubší vhled do místní situace, byly osobní a telefonické (polostandardizované) rozhovory s místními představiteli státní správy, podnikateli, zástupci firem a nestátních neziskových organizací (zejména z oblasti sociálních služeb). Snahou autorů bylo zmapovat a popsat již existující nabídku služeb se zvláštním zřetelem k aktivitám zaměřeným na sociální podnikání a zároveň najít místo na trhu, kde by se mohla dlouhodobě prosadit sociální firma zaměstnávající specifickou skupinu osob znevýhodněných na trhu práce.

Cílovou skupinou jsou dále v tomto textu myšleny osoby ohrožené sociálním vyloučením – osoby žijící v sociálně vyloučené lokalitě Zengrovka v Kolíně, které mají dlouhodobě ztížený přístup na trh práce. Bližší charakteristiky viz samostatná kapitola.

2.1 Oslovené subjekty¹

- Úřad práce v Kolíně* – Ing. Jan Máslík, ředitel
- MěÚ Kolín, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Oddělení sociální péče a zdravotnictví* – Bc. Romana Paňková, vedoucí oddělení, Bc. Marcela Rusková, komunitní plánování sociálních služeb
- Občanské sdružení Prostor* – Martin Prokop, vedoucí sociálních programů
- Okresní hospodářská komora Kolín – Markéta Heroutová, výkonný pracovník
- Oblastní nemocnice Kolín, a.s. – Ing. Roman Uhlík, ekonomicko–technický náměstek
- TPCA Czech – návštěva v náborovém středisku, email Radek Kňava, Corporate Office Dept. / Oddělení Podnikové záležitosti
- Obchodní tiskárny, a.s. – personální oddělení
- Ingersoll-Rand Equipment Manufacturing Czech Republic s.r.o. – personální oddělení
- Eko-ano s.r.o. (Kutná Hora) – Miroslav Horváth, jednatel
- Městský úřad Bruntál – Mgr. Jozef Baláž, romský poradce
- a dále firmy uvedené v kapitole č. 9 Seznam firem oslovených při vzniku studie výchozí situace

3. Analýza situace a aktuálních podmínek pro vznik sociálního podniku v Kolíně

3.1 Analýza trhu

3.1.1 Hospodářství - základní informace

Okresní město Kolín (31 042 obyvatel k 1. 1. 2012) leží ve východní části Středočeského kraje, přibližně 60 km od Prahy. Poloha na řece Labe v Polabské nížině se odráží v průmyslově-zemědělském charakteru města a jeho nejbližšího zázemí. Na rozvoj průmyslu byl vázán též rozvoj dopravy a Kolín se stal významnou dopravní křižovatkou, kterou je dodnes. Leží na I. železničním tranzitním koridoru a nachází se zde obchodní přístav, dálnice prochází přibližně 15 km od města. Kromě průmyslových závodů, jejichž tradice sahá do vzdálenější minulosti (např. Lučební závody Draslovka, PARAMO, Obchodní tiskárny, elektrárny Dalkia Kolín, KOPOS Kolín) je významným zaměstnavatelem zejména montážní podnik konsorcia TPCA Czech (Toyota Peugeot Citroën Automobile) v průmyslové zóně Kolín-Ovčáry (asi 4 km od centra Kolína). Další rozvojovou lokalitou je průmyslová zóna Kolín-Štářalka.

Kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR v Kolíně² vnímá výše uvedené faktory (poloha, diverzifikace průmyslové struktury, úspěšné zahraniční investice, dopravní infrastruktura a obslužnost) jako

¹ Se subjekty označenými hvězdičkou bylo vedeno osobní jednání. Ostatní subjekty byly osloveny telefonicky. Výjimku tvořila firma TPCA Czech, která odmítla odpovídat na telefonické dotazy a vyžádala si otázky emailem.

² Zdrojem jsou publikace Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2010 v okrese Kolín (ÚP Kolín, 2011) a Analýza vývoje na trhu práce ve Středočeském kraji - Rok 2011 (ÚP ČR, Krajská pobočka Příbram, 2012).

silné stránky okresu. Dále pozitivně vnímá vysoký podíl soukromých subjektů ve výrobní sféře, rozvinutý realitní trh a progresivní demografický vývoj včetně kladného salda migrace občanů v produktivním věku. Stranou ponecháváme kladné hodnocení podmínek pro zemědělskou výrobu, neboť vzhledem k legislativním podmínkám nelze z výzvy určené pro podporu sociálního podnikání podpořit subjekty podnikající v zemědělské prvovýrobě.

Slabé stránky okresu Kolín (celkem 96 703 obyvatel k 1. 1. 2012) spatřuje kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR v Kolíně v nedostatku kvalifikované pracovní síly (dojíždění za prací do Prahy), vysoké kriminalitě a veřejném dluhu rozpočtů obcí. K tomu se dále přidává nízká turistická atraktivita města, tlak na menší podnikatele ze strany velkých nákupních řetězců a ekologická zátěž ve starších výrobních areálech.

Díky rozmanité struktuře hospodářství (zejména tedy průmyslu) Kolína byla v historii zdejší pracovní síla vždy značně diversifikována. Restrukturalizace hospodářství po roce 1989 tak proběhla na Kolínsku bez větších problémů. Ve srovnání s jinými regiony Česka tu nemusel výrazně intervenovat stát.³

3.1.2 Zaměstnanost

Přes uvedenou bezproblémovost restrukturalizace došlo samozřejmě po roce 1989 v celém okrese Kolín ke změnám ve struktuře zaměstnanosti. Došlo zejména k výraznému poklesu zaměstnanosti v zemědělství (ze 16 % v roce 1989 na 4 % v roce 2004). Naopak se zvýšila zaměstnanost v průmyslu z původních 36 % v roce 1989 na 41 % v roce 2004 a ve veřejné správě (z 2 % v roce 1989 na 6 % v roce 2004). Mezi těmito lety (obecně tedy v období postkomunistické transformace) stojí za pozornost ještě dva fenomény, které vedly ke vzniku dvou nových kategorií pracovních sil. Na jedné straně to je vznik a rozvoj samostatné výdělečné činnosti, kdy zhruba jedna pětina původně zaměstnaných lidí začala působit jako osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ). Na druhé straně ovšem vznikla skupina lidí nezaměstnaných.⁴

Vzhledem k celosvětové ekonomické krizi, která začala v letech 2007 a 2008, došlo také na Kolínsku v těchto letech k poklesu zaměstnanosti.

3.1.3 Nezaměstnanost

K 31. 10. 2012 činila míra registrované nezaměstnanosti v okrese Kolín 9,3 %, což je horší údaj jak ve srovnání s celým Českem (8,5 %), tak i Středočeským krajem (7 %). V rámci Středočeského kraje vykazuje horší údaje už pouze okres Kutná Hora (9,5 %). V okrese Kolín bylo k tomuto datu registrováno 4 966 uchazečů o práci. Jelikož se jedná o průběžné statistiky, ke kterým není publikováno více detailů, je na bližší strukturu nezaměstnaných nutné nahlédnout přes výroční zprávy za rok 2010 a 2011, publikované ÚP Kolín, resp. ÚP ČR, Krajská pobočka

V roce 2011 došlo k reorganizaci struktury a řízení úřadů práce v Česku a změnila se tak i koncepce zpracování roční hodnotící zprávy.

³ Viz též Končelová, 2007.

⁴ Podrobnější údaje viz Končelová, 2007.

Příbram. U těchto jevů (např. struktura nezaměstnaných dle dosaženého vzdělání) můžeme předpokládat pouze malou dynamiku.

K 31.12.2010 měl v okrese Kolín nejvyšší podíl nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání absolvované střední odborné vzdělání (vyučení). Takových uchazečů bylo 42 % z celkového počtu. Dále následovali uchazeči se základním vzděláním (26 %) a nižším středním vzděláním (16 %). Podíly ostatních skupin obyvatel dle vzdělanostní struktury na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se pohybovaly v jednotkách procent. Zároveň je nutné dodat, že uchazeči se základním vzděláním tvoří valnou část dlouhodobě nezaměstnaných (tj. jsou v evidenci déle jak 12 měsíců).

Závěrem této podkapitoly zmiňme ještě věkovou strukturu nezaměstnaných na Kolínsku. K 31.12.2011 tvořily největší část uchazečů o zaměstnání osoby ve věkové skupině 55 a více let (13,5 %). Zde není stratifikace ale tak výrazná jako u vzdělanostních skupin. Druhou a třetí největší skupinou uchazečů byli ti ve věku 36–40 let a 20–25 let (shodně 13,3 %).

3.1.4 Nabídka volných míst

Z hlediska nabídky volných míst je situace na Kolínsku v posledních letech následující: v roce 2009 byla evidována průměrná nabídka 343 volných míst, v roce 2010 to bylo 248 míst a v roce 2011 to bylo 256 volných míst ke 4. čtvrtletí. V nabídce volných pracovních míst se projevují sezónní výkyvy. Nabídka obvykle kulminuje v srpnu a září a naopak nejnižší bývá v lednu a únoru. Dle podrobnějších údajů⁵ bylo dlouhodobě (tzn. 12 a více měsíců) nejvíce volných pracovních míst na pozicích Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (29) a Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci (14). Následovali Montážní dělníci výrobků a zařízení (8 dlouhodobě volných pracovních míst) a Obsluha strojů a montéři (též 8). Posledně jmenovaná profese je také nejčastěji v nabídce volných míst na Kolínsku, ale obecně se daří poptávku relativně rychle uspokojovat (např. ze 70 nabízených volných míst ke 4. čtvrtletí 2011 jich 44 bylo v nabídce 0–3 měsíce a pouze 8 zmiňovaných déle než rok). Ještě lepší situace panuje na pozicích Řemeslníci a opraváři, kde bylo ke zmiňovanému datu nabízeno 43 volných míst, z toho však celých 40 pracovních míst bylo v nabídce méně než tři měsíce a ani jedno více než rok.

Podobně jako v celém Středočeském kraji, tak i na Kolínsku je tedy problémem struktura nabízených pracovních míst, která neodpovídá skladbě a profesnímu zaměření uchazečů o práci. Úřad práce uvádí, že zájem o některé profese (např. prodavačka, servírka, švadlena) je minimální zejména z finančních důvodů. Také volná pracovní místa u nekvalifikovaných prací ve stavebnictví a zemědělství se obsazují těžko (zde se tak uvolňuje prostor pro zahraniční pracovníky).

Přitom nabídka neobsazených míst je nejširší právě v tomto segmentu (z celkem 256 volných míst ve 4. čtvrtletí 2011 jich bylo celkem 114 nabízeno osobám se základním vzděláním). Dále je poptávka po osobách se středním odborným vzděláním (vyučení). K tomuto datu nabízelo

⁵ Zdroj údajů: Analýza neobsazenosti volných pracovních míst podle profese v okrese Kolín za 4. čtvrtletí 2011. Dostupné online z <http://portal.mpsv.cz>

kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR v Kolíně celkem 72 volných míst pro uchazeče s tímto vzděláním.⁶

3.1.5 Firemní rozdělení trhu, dominantní zaměstnavatelé

V okrese Kolín působilo k 31. 12. 2010 celkem 21 367 ekonomických subjektů. Z tohoto čísla byla převážná většina (17 439, tj. 81,6 %) soukromých podnikatelů. Právnícké osoby tvořily 18,4 % ekonomických subjektů, na Kolínsku jich tedy působilo k tomuto datu 3 928.⁷ Během loňského roku se dle aktuálních údajů Českého statistického úřadu počet ekonomických subjektů lehce zvýšil. K 31. 12. 2011 byl v kolínském okrese evidován v registru celkový počet 21 730 ekonomických subjektů. Dle převažujícího odvětví činnosti tvoří 13,9 % odvětví průmysl, 15,5 % stavebnictví, 3,6 % zemědělství a 10,4 % maloobchod.

Počet soukromých podnikatelů během posledních let byl velice kolísavý, zejména vlivem příslušných legislativních úprav. Též je nutné upozornit na to, že v databázi jsou uvedeni všichni registrovaní podnikatelé, tzn. i ti, kteří mají výkon živnosti pozastavený a fakticky nevyvíjejí žádnou činnost.

Dominantními zaměstnavateli v Kolíně a jeho nejbližším okolí jsou momentálně následující 4 firmy s více než pěti sty zaměstnanci: Toyota Peugeot Citroen Automobile Czech, s.r.o., Oblastní nemocnice Kolín, a.s., Ingersoll-Rand Equipment Manufacturing Czech Republic s.r.o., Obchodní tiskárny, a.s. V každé z těchto firem je rozdílná míra poptávky po pracovnících s žádnou či nízkou kvalifikací.

Zřejmě nejmenší poptávka vzhledem k charakteru poskytovaných služeb je v **kolínském nemocnici**. Firma nemá vybudovanou strategii zaměstnávání zdravotně či sociálně znevýhodněných lidí a tedy nečerpá ani žádné podpůrné finanční prostředky. Zaměstnání osob z cílové skupiny je případně možné na pozicích jako sanitář či údržbář, nejedná se ovšem o větší počet pracovních míst. Úklidové práce má firma zajištěny subdodavately od firmy AB Facility a nedisponuje tak vlastním personálem na tuto činnost. Také běžná údržba areálu a zeleně je zajištěna firmou AB Facility. Pro malou či začínající sociální firmu zaměřenou na úklid by tedy bylo v podstatě nereálné konkurovat (např. souhrnná plocha denního úklidu je 92 372 m²).

Také ve firmě **Obchodní tiskárny, a.s.** je malá poptávka po nekvalifikované či níže kvalifikované pracovní síle, tito pracovníci mohou působit maximálně na pozicích manipulačních dělníků. U pracovníků do výroby je požadováno minimálně vyučení. Firma zaměstnává také povinná 4 % osob se zdravotním postižením z celkového úhrnu zaměstnanců. Dále ale její politika zaměstnávání osob se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním dle jejich vyjádření nemůže jít, protože se v převážné většině jedná o fyzicky velice náročnou práci. Úklidové práce firma opět řeší dodavately (jméno firmy ovšem pracovnice z personálního oddělení neznala).

⁶ Zdroj údajů: tamtéž.

⁷ Zdroj údajů: Statistická ročenka Středočeského kraje 2011. Dostupné online z <http://www.czso.cz>

Podobná situace panuje ve firmě **Ingersoll-Rand Equipment Manufacturing Czech Republic s.r.o.** Zde se mohou nekvalifikovaní či níže kvalifikovaní pracovníci uplatnit na pozicích pomocných dělníků, kterých ovšem také není mnoho. Ve výrobě poté pracují spíše odborněji zaměřeni pracovníci (svářeči apod.). Firma nemá speciální program pro podporu zaměstnávání znevýhodněných osob a ani o tom, vzhledem k povaze vlastní výroby, neuvažuje.

Při vstupu společnosti **TPCA Czech** do Česka byla deklarováno, že vznikne min. 3 000 nových pracovních míst. Na počátku byl spuštěn dvouletý pracovní nábor orientovaný zejména na manuální pracovníky, v rámci kterého probíhaly i rekvalifikace např. pro dlouhodobě nezaměstnané. Na Kolínsku a v okolních okresech se nepodařilo najít dostatečný počet zájemců a nábor tak byl rozšířen zejména na Severní Moravu a do Severních Čech.⁸ Dle dostupných údajů pracuje v továrně asi 15 % pracujících z Kolínska. Nekvalifikovaní pracovníci se mohou o práci ucházet v náborovém středisku, ovšem každého čeká nejdříve sada dovednostních a psychologických testů, což některé uchazeče odrazuje. S odkazem na firemní kulturu jsme nemohli položit dotazy, bylo nám doporučeno zaslat email. Jako odpověď na sadu dotazů ovšem přišlo pouze „z povahy naší výroby zdravotně postižené nezaměstnáváme“. Ostatní dotazy zůstaly panem Radkem Kňavou (Corporate Office Dept. / Oddělení Podnikové záležitosti) nezodpovězené.

3.1.6 Sociální podnikání v Kolíně - současný stav

Ze zjištění v terénu a z veřejně dostupných databází plyne, že v současné době nepůsobí v Kolíně a okolí žádná sociální firma. Existují ovšem dva projekty, přičemž každý z nich je zaměřen na jinou cílovou skupinu. V obou případech se dá předpokládat zahájení činnosti v roce 2013.

Prvním projektem je prádelna Collarca s již detailně vypracovaným podnikatelským plánem. Již v roce 2011 byla založena za tímto účelem společnost Collarca, o.p.s. Zakladateli jsou EPK, s.r.o. a občanské sdružení Prostor, partnery jsou M'am'alloca, o. s. a kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR v Kolíně. Projekt se zaměřuje na dlouhodobě nezaměstnané osoby (více než jeden rok v evidenci uchazečů ÚP) starší padesáti let, které jsou v současné době velice těžce umístitelné na trhu práce. Je plánována výstavba nové budovy na již připraveném pozemku, který bude počátkem roku 2013 odkoupen od města Kolín. V počátku se prádelna bude orientovat na hotelové prádlo. Budou zaměstnány tři osoby z deklarované cílové skupiny a jedna odpovědná osoba (mistr). Tito všichni budou zaměstnání v rámci projektu OP LZZ. Pověřený ředitel firmy bude financován z jiných zdrojů.

Druhý projekt vzniká pod záštitou pana Martina Prokopa, vedoucího sociálních programů občanského sdružení Prostor. Ideou je vytvořit pracovní skupinu složenou přibližně ze čtyř osob, kterým hrozí sociální vyloučení (mladí nezaměstnaní a dlouhodobě nezaměstnaní). Konkrétně by se jednalo o obyvatele lokality Zengrovka. Se zaměstnáváním těchto osob má již Prostor, o.s. zkušenost – ve spolupráci s kontaktním pracovištěm Úřadu práce ČR v Kolíně zaměstnával skupinu až osmi pracovníků formou veřejně prospěšných prací. Předmětem činnosti byl úklid

⁸ Blíže k této problematice viz Končelová, 2007.

veřejných prostranství. Nově zformovaná skupina by na tento předmět činnosti navazovala, rozšířila by ovšem svou nabídku. Mobilní skupina vybavená dodávkou by vykonávala “práce všeho druhu” – úprava zeleně, pokos trávy, výkopy a snažila by se standardně uchytit na volném trhu. Dle doplňujících informací⁹ je na únor či březen 2013 iniciována schůzka za účasti vedení města Kolína, vedoucích jednotlivých odborů města, lokálního konzultanta ASZ p. Milana Greinedera a p. Martina Prokopa, kde dva posledně jmenovaní budou žádat o možnost získání drobných zakázek od města (např. vyklízení půd, vyklízení bytů, drobné úklidové práce v domech, malování chodeb apod.).

3.1.7 Informace od dalších subjektů

Kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR v Kolíně ani Okresní hospodářská komora v Kolíně v současné době nenevidují (a nemají informaci ani z doslechu), že by nějaká firma či podnikatel chtěli v současné době spustit na Kolínsku projekt sociálního podniku (kromě výše zmíněné Collarcy, kde je ÚP partnerem). Dále nemají informaci o tom, že by někdo ověřoval informace o dostupnosti nízkokvalifikované či nekvalifikované pracovní síly za účelem jejího potenciálního zaměstnání v lokalitě či v blízkém okolí.

Z rozhovorů s dalšími představiteli firem a místními podnikateli je možné získat následující zobecňující poznatky. Obecně je velice malé povědomí o konceptu sociálního podnikání. Z tohoto důvodu také nikdo z těchto respondentů neuvažuje o založení sociálního podniku. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením se u firem, které mají více než 25 zaměstnanců, většinou pohybuje na hranici zákonem požadovaného minima, dvě oslovené firmy využívají náhradního plnění. Zaměstnávání osob se sociálním znevýhodněním žádná z oslovených firem nemá zahrnuté ve svých strategiích a oslovených zástupcům jsme tento koncept (a z něho vyplývající možnosti) museli přibližovat.

Dále je spíše nižší povědomí o možnosti využívat různé dotační tituly, nejčastěji využívaná je dotace od ÚP na nově vzniklé pracovní místo. Pokud se jedná o poptávku po chybějících službách, které by mohla dodat případně nově vzniklá sociální firma, nedokázal ani jeden z respondentů formulovat, jaké služby jeho firmě chybí. Dotaz na případnou ideu firmy pro cílovou skupinu (byli tázáni pouze představitelé firem, kteří měli ochotu odpovídat a nechat se o problematice informovat) někteří zodpověděli. Jejich návrhy jsou zapracovány v Kapitole 7.

Seznam všech oslovených firem a podnikatelů s odpověďmi na klíčové dotazy je uveden v Příloze č. 1.

3.1.8 Shrnutí

Z výše uvedeného vyplývá, že nabídka pracovních míst pro osoby s nízkou nebo žádnou kvalifikací není v současnosti nulová. Problémem vzhledem k cílové skupině je ovšem dosažitelnost těchto pracovních míst a také jejich finanční ocenění.

⁹ Poskytl p. Milan Greineder, lokální konzultant ASZ.

Oslovené firmy v případě, že zaměstnávají nekvalifikovanou či nízkokvalifikovanou pracovní sílu, se vyjadřují, že možnost zaměstnání má u nich každý. Z náznaků (a jednou vyjádřeno přímo) ovšem vyplývá, že ze zaměstnáváním dlouhodobě nezaměstnaných Romů mají spíše negativní zkušenosti. Šance na zaměstnání osob z cílové skupiny stoupá (pokud se dá ovšem z osloveného vzorku firem vůbec zobecňovat) s velikostí firmy, kde existuje cosi jako “nezávislost” personální politiky s jasně nastavenými pravidly.

Existující projekty dvou sociálních podniků také již zužují potenciální možnosti působnosti další sociální firmy, kde by bylo zbytečné vytvářet konkurenci. Pokud se těmto firmám podaří na trhu etablovat, je zde reálná (a v projektech též deklarovaná) možnost nabídky práce pro další osoby.

4. Analýza prostředí

Kolín, v podmínkách Česka město střední velikosti, je z urbanistického hlediska kompaktní. Jedinou přirozenou bariéru tvoří tok řeky Labe (v souběhu se železničním koridorem), který od samotného centra odděluje část města zvanou Zálabí. Z prostorového hlediska není hlavní lokalita, kde došlo ke koncentraci většího počtu lidí z cílové skupiny (rohový blok domů na styku Zengrovy a Havlíčkovy ulice), situována výrazně periferně. Hlavní náměstí je vzdáleno cca 1 km, vlakové i autobusové nádraží přibližně 400 metrů. Trochu problematičtější je fyzická kvalita prostředí, neboť směrem od centra navazuje na Zengrovku část města, kde jsou z větší míry koncentrovány různé výrobní, technické či skladové funkce.

Výhodou tohoto faktu je, že pokud bude uvažováno o zřízení sociálního podniku, který bude pro svoji činnost potřebovat uzavřené prostory nebytového charakteru, je možné v docházkové vzdálenosti od lokality najít dostatečné množství vhodných prostor k pronájmu.¹⁰ K dispozici jsou kancelářské, skladovací i výrobní prostory v blízkých ulicích Polepská a Plynárenská, či přímo v ulicích Zengrova a Havlíčkova.

Ceny aktuálně nabízených pronájmů se pohybují v rozmezí 100–2400 Kč/m²/rok. V ceně nejsou zahrnuty poplatky za energie a DPH. V řadě případů jsou nebytové prostory inzerovány na stránkách realitních společností po dlouhou dobu a je avizováno, že realitní makléři jsou ochotní jednat o ceně.

Pokud by byl plánovaný sociální podnik umístěn v této lokalitě, byli by samozřejmě lehce znevýhodněni potenciální zaměstnanci z ostatních částí města, ale právě blízkost místa zaměstnání by při práci s cílovou skupinou mohla být výhodná. Větší docházková vzdálenost (např. více než 15 min.), docházení či dojíždění do méně známých částí města či za město, jsou, dle informací zaměstnanců Úřadu práce, často zmiňovány osobami z cílové skupiny jako překážka výkonu zaměstnání.

¹⁰ Nabídka nebytových prostorů byla hodnocena na základě vyhledávání na realitních serverech <http://www.sreality.cz>, <http://www.domybytypozemky.cz> a <http://www.netrealit.cz/nebytove-pronajem/kolin>

5. Analýza cílových skupin

Primárním cílem je nalezení udržitelné formy sociálního podniku pro osoby sociálně znevýhodněné, konkrétně pro osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí v Kolíně, ze sociálně vyloučené lokality Zengrovka, kterými jsou převážně Romové (přibližně 90 % ze všech obyvatel lokality). Zároveň je pravděpodobné, že v cílové skupině se budou nacházet osoby s kumulací více znevýhodňujících faktorů (např. osoby do 25 let věku, osoby pečující o dítě do 15 let věku, osoby starší 50 let věku, osoby, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 12 měsíců).

Základní charakteristika obyvatel Zengrovky je následující: „oficiálně zde má trvalé bydliště 250 obyvatel, nicméně podle odhadů expertů se skutečný počet obyvatel pohybuje mezi 300 až 350 lidmi. Přibližně jednu třetinu (100 až 140) tvoří děti a mládež do 18 let. Ve školním věku (do 14 let) je podle expertů asi 60 dětí. Experti odhadují, že podíl Romů činí přibližně 90 % s tím, že se zvýšil dvojnásobně během posledních několika let. Z většinové populace v lokalitě zůstali spíše jen lidé v důchodovém věku“.¹¹

Vzdělanostní struktura obyvatel Zengrovky je nepříznivá, převažují nekvalifikovaní s nízkým dosaženým vzděláním. Problémem je, že nízké vzdělání se reprodukuje i u nastupujících generací. Většina dětí vychodí pouze běžnou či praktickou základní školu, někdy základní vzdělání ani nezkompletují. Pokud se rozhodnou nastoupit na učiliště, končí často už např. v prvním ročníku.¹² Možnosti uplatnění na trhu práce tak zůstává omezená.

Při rozhovorech s pracovníky Odboru sociálních věcí a zdravotnictví, pracovníky Prostor, o.s. a na kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR v Kolíně zazněly mj. následující poznatky. Z lokality v současné době pracuje odhadem třetina obyvatel v produktivním věku. Kromě oficiálních zaměstnání v dlouhodobých pracovních poměrech je zde také rozšířena práce brigádně a „načerno“. V těchto případech vyjíždějí lidé pracovat v sezóně např. na sběr jablek či brambor, provádějí jednoduché kopáčkové či stavební práce. Výrazně nižší je zaměstnanost žen, které velmi často zůstávají doma s dětmi do výrazně vyššího věku než je běžné v případě majoritní společnosti (příčiny tohoto jevu mohou být způsobené opět ekonomicky ale i jinak – např. nedostatečnou nabídkou pracovních míst, nedostatkem pracovních míst na zkrácený úvazek či nedostupností mateřských škol).

Výrazným problémem, který se ovšem netýká pouze cílové skupiny, jsou špatné zkušenosti se zaměstnáváním mladých osob. Vedle (dle mínění ředitele Úřadu práce) nerealistických očekávání o výši případné odměny za práci se zde odráží demotivující příklad prostředí, ze kterého přicházejí na trh práce. Vše je potom znásobeno nízkou či žádnou kvalifikací. Souvisejícím problémem je nízké finanční ohodnocení nekvalifikované práce. Oficiální příjem též může být předmětem exekucí. Dle pracovníků Prostoru je zadlužení některých domácností opravdu značné, v některých případech už byl dokonce zastaven i výkon exekuce pro nemajetnost. V případě návratu do zaměstnání se ovšem výkon exekuce obnovuje, proto některé osoby odmítají

¹¹ Informace převzaty ze Situační analýza Kolín, Demografické informační centrum, o.s., 2011.

¹² Uvedeno tamtéž.

výkon oficiálního zaměstnání. Dle neformálních informací Prostoru je psychologickou hranicí výdělku, za který by byli ochotni lidé pracovat, částka 16 tis. korun.¹³

Doporučení, která vycházejí z těchto informací, jsou uvedena na v kapitole Obecná doporučení pro práci s cílovou skupinou.

6. SWOT analýza získaných dat

Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
<ul style="list-style-type: none"> • Snaha aktérů (ASZ) o změnu situace • Deklarovaná podpora Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Kolín 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízké vzdělání osob v cílové skupině • Omezenost nabídky pracovních míst • Neinformovanost podnikatelů o možnostech sociálního podnikání
Příležitosti (O)	Hrozby (T)
<ul style="list-style-type: none"> • Dva již připravované projekty sociálního podniku • Dostupnost vhodných prostor pro podnikání • Zachovalý průmyslově-zemědělský charakter Kolínska • Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek, v rámci nichž lze např. zvýhodňovat i sociální podniky • Předpokládanou finanční podporu sociálního podnikání v dalším programovém období 2014+ 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšující se míra nezaměstnanosti na Kolínsku • Outsourcing služeb s podílem manuální práce (např. úklid) firmám se sídlem mimo Kolínsko • Veřejný dluh města Kolín • Zadlužení osob z cílové skupiny • Ukončení grantových výzev 8 IOP a 30 OP LZZ v červnu 2012 a zatím nejasná finanční podpora v dalším programovém období (půjde zřejmě o mikroúvěry)

¹³ Dle sdělených informací se jedná zřejmě o představu čistého příjmu. Uvedenou informaci je nutné chápat jako velice rámcovou (jedná se o vyjádření p. Martina Prokopa, který takovou částku uvedl na základě zkušeností z terénní činnosti).

7. Návrhy na oblast působnosti sociálního podniku

7.1 Konkrétní návrhy

Zde jsou shrnuty konkrétní návrhy, které zazněly během jednotlivých jednání v Kolíně se zainteresovanými subjekty. Každý návrh je stručně představen a dále jsou uvedeny jeho kladné a záporné stránky a doporučení, zda ho na základě zjištěných skutečností realizovat či ne.

7.1.1 Údržba veřejných prostranství a zeleně

V tomto segmentu působí v Česku již několik sociálních firem (např. Pracovní sobota, s.r.o., Onza a.s., 3B sociální firma s.r.o., Trutnovská zeleň o.p.s. a další). V mnoha případech jsou podpořeny konkrétním městem či obcí, se kterým mají uzavřenou dlouhodobou smlouvu o úklidu a údržbě veřejných prostranství. Suplují či doplňují tak technické služby města (často se jedná o variantu tzv. malých technických služeb), jmenujme např. spolupráci romské firmy STERENA s firmou Ekoltes a.s. v Hranicích na Moravě apod. V Kolíně ovšem nastala specifická situace, když město Kolín uzavřelo dlouhodobou (a dle mnohých názorů nevýhodnou) smlouvu s firmou AVE (která převzala bývalé technické služby). To fakticky zabraňuje jinému subjektu ve vstupu na toto pole, zakázky musí město zadávat smluvnímu partnerovi. V přípravě je momentálně projekt malé pracovní skupiny pod vedením p. Prokopa z Prostor, o.s., která se přesto bude snažit prosadit (s trochu upravenou nabídkou služeb – blíže viz podkapitola 3.1.6.).

- (S) jednoduchá manuální práce, vhodné pro cílovou skupinu
- (S) možnost zadávat úkolově
- (S) zkušenosti cílové skupiny s tímto druhem práce,
- (S) nenáročné z hlediska potřebného zázemí a vybavení
- (W) vytvářela by se konkurence o.s. Prostor a jeho pracovní skupině
- (O) možnost rozšířit službu o zimní období
- (T) dlouhodobá smlouva Města Kolín s firmou AVE,

Návrh: z důvodu nemožnosti dostat se k zakázkám neprovozušpochné, **nedoporučujeme**

7.1.2 Jednoduché stavební práce, výkopy, demolice

Také v tomto segmentu již v Česku působí sociální firmy (např. Stavzem, s.r.o.). Osoby z cílové skupiny vykonávají občas jednoduché stavební práce též „načerno“, i proto mají s podobnou prací zkušenosti. V počáteční fázi by se mohlo jednat o opravdu jednoduché práce (výkopy, rozebírání zdiva), v případě úspěšného uchycení na trhu a vhodné formy vzdělávání pracovníků je možný rychlý progres k činnostem, u kterých se už předpokládá určitá míra znalostí a zkušeností (zdění, omítání, dláždění). Dle informací p. Ing. Máslíka z Úřadu práce ovšem prochází stavebnictví na Kolínsku v současné době útlumem.

- (S) jednoduchá manuální práce
- (S) možnost zadávat práci úkolově
- (S) nenáročné z hlediska potřebného zázemí
- (W) zvýšené požadavky na bezpečnost práce
- (W) nevhodné pro ženy
- (W) sezónnost u většiny uvažovaných prací
- (W) obor momentálně v útlumu
- (W) částečná kolize s plánem Prostor, o.s.
- (O) možnost rozšířit služby o další oblasti s využitím stavebních strojů
- (T) dominance velkých firem

Návrh: vzhledem k útlumu v oboru a podobným plánům Prostor, o.s. **spíše nedoporučujeme**

7.1.3 Demontáž použitých elektrozařízení a jejich zpracování

Demontáž použitých elektrozařízení je expandujícím oborem, svázaným zejména se stále narůstajícím využíváním spotřební elektroniky v domácnostech a zkracujícím se životnímu cyklu takových zařízení. Každý výrobce je povinen participovat na systému zpětného odběru a recyklace svých zařízení. Podobná sociální firma Zelená dílna s.r.o. již několik let funguje v Bruntále. Fyzická poloha Zengrovky navíc nahrává umístění podobné dílny ve volných prostorách nedaleké průmyslově-výrobní zóny. Tento návrh jsme se pokusili rozpracovat šířeji, ale narazili jsme na problémy, které start takového podniku prakticky znemožňují.¹⁴

- (S) jednoduchá manuální práce
- (S) možnost zadávat úkolově
- (S) expandující obor, méně náročné z hlediska technického vybavení
- (S) vhodné pro muže i ženy

¹⁴ Po první konzultaci výsledků této studie s pracovníky ASZ došlo ke shodě nad tímto návrhem a bylo navrženo, aby se hlouběji rozpracoval. Přitom ovšem byly odhaleny souvislosti, které vzniku takového typu podniku fakticky zabraňují. Trh s elektroodpadem se v současné době rozdělil mezi několik silných hráčů (Elektrowin, Asekol aj.) a dochází k postupnému vytlačování menších firem. Pro získání relevantních podrobnějších informací jsme ještě oslovili p. Mgr. Baláže (romský koordinátor města Bruntálu, kterému se podařilo v tomto městě úspěšně rozjet obdobnou firmu s názvem Zelená dílna) a p. Horvátha (jednatel firmy Eko-ano z Kutné Hory, kterému se toto naopak nepodařilo). Pan Baláž nás informoval, že vstupovali na trh v roce 2005, kdy vešla v platnost vyhláška č. 352/2005 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady a o bližších podmínkách financování nakládání s nimi a byl tak příhodný čas pro vstup na trh. Dnes už je téměř nemožné se prosadit, na trhu je dostatek zpracovatelů. Situace spíše směřuje k tomu, že menší firmy budou končit (on sám odhaduje, že Zelená dílna se bude schopná udržet ještě maximálně 2–4 roky). Dle jeho slov by se muselo jednat o nějakou supernabídku, např. v oblasti recyklace skla, ale i tam se tlačí ti největší hráči a malá firma by dle jeho názoru byla spíše bez šance. Pan Horváth se snažil se svou firmou vstoupit do systému 2 roky, dle vlastních slov proinvestovali spoustu peněz, ale nakonec se jim to nepodařilo. Nikde je přímo neodmítli, ale ani je nevzali. Kromě lidí z ASZ (p. Ing. Lesák) s nimi na jednáních loboval i místostarosta Kutné Hory (na popud starosty), ale ani to nepomohlo. Od záměru nakonec ustoupili. Oba se shodli, že vstoupit v současné době na trhu s takovouto službou je prakticky nemožné. Proto jsme nuceni tuto variantu nakonec nedoporučit.

- (S) dostupnost vhodných prostor
- (W) stereotypní činnost
- (W) regulace ekologickými a hygienickými předpisy
- (W) manipulace s nebezpečnými látkami – nutnost zaškolení personálu
- (O) možnost prodeje získaných surovin
- (T) nemožnost uchytit se na trhu a získání surovin z důvodu rozdělení trhu velkými firmami

Návrh: vzhledem k současné situaci na trhu s elektroodpadem (a proti původnímu návrhu) **nemůžeme** tuto činnost **doporučit**

7.1.4 Prádelna

Návrhy na vznik prádelny padaly velice často. Bylo to zřejmě kvůli tomu, že zainteresovaní respondenti už alespoň z doslechu věděli o plánech Collarca, o.p.s. S přihlédnutím k již podrobně zpracovanému podnikatelskému plánu této organizace (blíže viz podkapitola 3.1.6.) by nebylo žádoucí a udržitelné vytvářet konkurenční projekt ve stejném oboru.

- (S) nedávný krach hlavní konkurence
- (S) dostupnost vhodných prostor
- (W) s tímto podnikatelským plánem již přišla Collarca, o.p.s.
- (O) předpokládaná možnost expanze
- (O) možnost rozšíření služeb o oblast krejčovské dílny a opravy oděvů
- (T) další konkurence v oboru mimo Collarca, o.p.s.

Návrh: vzhledem k již zpracovanému podnikatelskému plánu jiného subjektu **nerealizovatelné**

7.1.5 Lesnické práce (kácení, vyklučování)

Podobný projekt vzniká v nedaleké Kutné Hoře (firma Eko-ano), ale bude ještě více zaměřen spíše na zpracování dřeva a produkci řeziva a palivového dříví (dále v tomto segmentu působí např. firma A&D Klásek s.r.o. či Ing. David Štych, Josef Štych). Město Kutná Hora z historických důvodů disponuje rozsáhlými lesními pozemky a firmě Eko-ano se podařilo uzavřít pětiletou smlouvu na dodávku dřeva z těchto městských lesů. V případě Kolína taková možnost není, město nedisponuje většími lesními pozemky. Pracovní uplatnění pro sociální firmu tohoto typu by se tedy muselo hledat v lesích jiných vlastníků.

- (S) práce v terénu
- (S) narušení stereotypu neustálého pobytu ve městě (v lokalitě)
- (W) nutnost dojíždět větší vzdálenosti na lesní pozemky
- (W) těžší fyzická práce
- (W) znalost a zručnost v ovládání speciálních nástrojů
- (W) vyšší nároky na organizaci pracovní skupiny
- (W) město Kolín nevlastní rozsáhlejší lesní pozemky
- (O) možná návaznost na prodej palivového dřeva
- (O) možné navázání spolupráce se státním podnikem Lesy ČR – subdodávky
- (T) ztížená možnost uplatnit se v lesích jiných vlastníků

Návrh: neutrální stanovisko

7.1.6 Sběr ovoce a jiných plodů

Existenci takovéto sociální firmy v Česku se nám nepodařilo dohledat. Na podobném úseku působí pouze VS Rychleby s.r.o., kteří se zabývají výrobou produktů z přírodních surovin. Podmínky Česka (malá geografická rozrůzněnost a z ní vyplývající souběh sezóny sběru většiny plodů ve stejnou dobu na celém území – podzim) omezují dlouhodobou podnikatelskou udržitelnost takového projektu. Dá se předpokládat, že osoby z cílové skupiny budou tuto formu práce dále využívat jako možnost sezónního přivýdělku.

(S) zkušenosti cílové skupiny s touto prací

(S) vhodné pro muže i ženy

(W) výrazný vliv sezónnosti

(W) vhodné pouze jako přivýdělek

(W) nutnost dojíždění na místa sběru

(W) pěstování ovoce a dalších plodů je orientováno mimo Kolín – hl. oblast Český Brod, Tuchoraz

Návrh: zřejmě nadbytečné organizovat takovou pracovní skupinu, **spíše nedoporučujeme**

7.1.7 Kavárna, bistro

Kavárny, bistra či další typy restauračních zařízení se v portfoliu domácích sociálních podniků již také etablovaly (např. Bistro U dvou přátel v Hradci Králové za všechny). O zřízení podobného podniku uvažovala též Collarca o.p.s. předtím, než byla rozpracována idea na vznik prádelny, ale provedená analýza trhu neprokázala dostatečnou poptávku. Hlavní překážkou pro rozjezd takovéto firmy se jeví velká konkurence (např. v konkurenčních podnicích jsou náklady na mzdy mnohem nižší – vyplácena je pouze minimální mzda) a předsudečné nastavení většinové společnosti.

(S) práce po celý rok,

(S) nenáročná práce v příznivých pracovních podmínkách

(W) možné chybějící dovednosti a kompetence u cílové skupiny (např. proklientský přístup)

(O) možnosti inspirace a získání dobré praxe z jiných sociálních firem

(T) negativní vliv předsudků na klientelu

(T) konkurence v centru města Kolína

Návrh: **spíše nedoporučujeme**, takový podnik by se obtížně prosazoval

7.1.8 Hlídané parkoviště aut, jízdních kol a navazující činnosti¹⁵

Kolín se, stejně jako téměř každé město v Česku, potýká s nárůstem automobilové dopravy. Problém představují nejen automobily v provozu, ale také tzv. doprava v klidu, tedy parkování. Toto bylo hlavní východisko pro finální myšlenku sociálního podniku, který by kromě sociální problematiky akcentoval též problematiku environmentální.

- (S)** Neexistence konkurenčních služeb pronájem kol a hlídané parkoviště v dané lokalitě
- (S)** Možnost spolupráce s kontaktním pracovištěm Úřadu práce ČR v Kolíně
- (S)** Konkurenceschopná cenová nabídka ostatních nabízených služeb
- (S)** Komplexnost nabízených služeb
- (W)** Výrazný vliv sezónnosti
- (W)** Špatný technický stav budov
- (O)** Rozšíření podnikatelské činnosti o servis kol
- (O)** Možnost využití dalších prostor v areálu – např. sportbar, kavárna, ubytovací služby
- (T)** Negativní vliv předsudků na klientelu
- (T)** Fluktuace zaměstnanců
- (T)** Pochybení při poskytování služeb – ztráta zákazníka

Návrh: doporučujeme

¹⁵ Vzhledem k nemožnosti realizovat původní návrh firmy na zpracování elektroodpadu, jsme ještě dodatečně po konzultaci s pracovníky ASZ prověřili další možnosti a byly podány tyto návrhy:

- drobné montážní práce, ruční dopracovávání výrobků (elektro, autosoučástky, ...)
- kompletace výrobků, počítání, balení, vážení, etiketování, foliování
- hromadné rozesílání zásilek, balíkování, balení letáků
- digitalizace dokumentů, kopírování, skenování
- jednoduchá výroba
 - a) papír: šanony, papírové tašky, recyklace papíru a výroba papírových briket
 - b) šicí dílna: výroba ochranných oděvů a pomůcek

Přestože byla ze strany ASZ podána výtka, že výše uvedené návrhy na sociální podnikání by se realizovaly ve velké konkurenci ze strany zaměstnavatelů zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením (dřívější chráněné dílny), kteří poskytují náhradní plnění a čerpají dotace od ÚP, rozhodli jsme se tyto návrhy ověřit. Vzhledem k povaze nabízené výroby či služeb, kde by bylo nutné zajistit si pro reálné uchycení firmy na trhu odbyt u většího odběratele, jsme s touto předběžnou nabídkou oslovili několik desítek větších firem a dalších institucí v Kolíně a jeho okolí (např. AVE Kolín, Elmech, EKO Logistic, M2 Bezpečnostní služba, TPCA Czech, Obchodní tiskárny, Nemocnice Kolín, Město Kolín, obec Polepy atd. Bohužel se nám nepodařilo najít reálného zájemce o tyto služby. Orientace těchto služeb na jednotlivce (koncového zákazníka) by zřejmě nebyla dostatečně efektivní a proto jsme přistoupili k formulování tohoto nového návrhu.

7.2 Návrh podnikatelského plánu vybraného návrhu

7.2.1 Popis služby

Z hlediska veřejné dopravy je hlavním dopravním uzlem Kolína železniční stanice Kolín (místními označováno též jako „hlavní nádraží“) a její nejbližší okolí, kde se nachází autobusové nádraží. Ve vlakové stanici Kolín se potkávají tratě celkem z pěti směrů, z čehož pouze jedna trať (směr Bečváry) může být svým významem označena jako regionální. V ostatních směrech (Praha, Nymburk, Pardubice – Česká Třebová, Havlíčkův Brod – Brno) vychází z Kolína tratě celostátního a ve dvou případech též mezinárodního významu. Kromě osobních a spěšných vlaků a rychlíků zastavují ve stanici též vybrané vlaky kategorií expres, InterCity a EuroCity. Z autobusového terminálu vyjíždějí autobusy do většiny obcí ve spádové oblasti Kolína. Naopak dálkové autobusové spoje zastavují (vzhledem ke konkurenci železnice a vedení hlavních dopravních tahů) v Kolíně minimálně (vybrané spojení Prahy s Krajem Vysočina).

Kombinace těchto faktorů dělá ze stanice Kolín a blízkého okolí z hlediska cestujících veřejnou dopravou velice exponované místo (za částečnou „konkurenci“ může být považována pouze Kolín zastávka, kde se realizuje výstup a nástup cestujících z regionálních osobních vlaků z/do směru Praha). Pro většinu cestujících, včetně těch z větších vzdáleností, je tak hlavní vstupní/výstupní branou do/z města právě toto místo.

Z hlediska automobilové dopravy není prostor obou nádraží výrazně frekventovaným místem. Soustředí se zde pouze automobilová doprava, která souvisí s dopravní obsluhou obou míst. V segmentu osobní automobilové dopravy se jedná zejména o dopravu osob na vlakové nádraží či zpět, ať už pouze formou krátkodobého zastavení vozu a jeho odjezdu, či formou zaparkování vozidla po dobu využití veřejné dopravy.

Na základě těchto premis proto navrhujeme komplexní nabídku služeb:

1. Zřízení **hlídaného automobilového parkoviště**, jehož uživateli by byli zejména lidé, kteří ze stanice Kolín vyjíždějí dálkovými železničními spoji a pro dopravu na nádraží volí vlastní osobní automobil.
2. Zřízení **úschovny jízdních kol**, jejímiž uživateli by byli zejména lidé, kteří ze stanice Kolín či z místního autobusového nádraží vyjíždějí regionálními spoji a pro dopravu na nádraží volí vlastní jízdní kolo.
3. Zřízení **půjčovny jízdních kol** (a koloběžek), jejímiž uživateli by byli lidé, kteří po příjezdu do Kolína potřebují jednoduchý dopravní prostředek po městě, případně lidé, kteří by půjčené jízdní kolo využili k turistické cestě po okolí.
4. K těmto činnostem by bylo možné přidat, ať už na počátku založení podniku či s ohledem na jeho fungování a financování následující činnosti: **ruční mytí odstavených automobilů (včetně čištění interiérů), drobné opravy (např. laku), dofukování kol, servis jízdních kol, podávání občerstvení, nabídka ubytování.**
5. Dalším směrem, kterým by se do budoucna mohl podnik orientovat, je rozšíření služeb o rychle se rozvíjející segment **elektrokol**. Elektrokola by bylo možné si vypůjčit v centrální pobočce na delší dobu například za účelem výletu po okolí města. Druhou možností je

vybudování sítě samoobslužných kiosků pro vypůjčení elektrokola po vzoru evropských měst.

Žádná z těchto činností samozřejmě není vázána na využití veřejné dopravy a výše definovaných služeb by tak mohl využívat každý zájemce, ať už z řad obyvatel Kolína či příjezděících.

7.2.2 Analýza konkurence

Na **konkurenceschopnost** provozu navrhovaného podniku je nutné pohlížet z hlediska všech tří navrhovaných forem činnosti. Služeb **hlídaného parkoviště** by využili zejména lidé, kteří vyjíždějí ráno z Kolína a ještě týž den plánují návrat, případně další vyjíždějící na krátkodobé cesty. Poloha parkoviště by ovšem umožňovala i dlouhodobé hlídané stání. Jediné hlídané parkoviště v Kolíně se nachází na rohu ulic Pražská a Kovářská v samotném centru města a jako takové je tedy pro přestupující na hromadnou veřejnou dopravu nevhodné. Využití hlídaného parkoviště by mohla podnítit také nabídka doplňkových služeb – např. při výjezdu zákazníka by odstavené auto mohlo být ručně umyto. Dlouhodoběji odstavená auta by také mohla být garážována, což by ještě více přispělo k jejich ochraně během odstávky. V neposlední řadě nahrává využívání hlídaného parkoviště také regulace parkování, kdy je dlouhodobější stání v ulicích města (stejně tak tomu je v oblasti železniční stanice a autobusového nádraží) zpoplatněno. Vhodná cenová politika by mohla přilákat i tyto zájemce.

Možnost **úschovy jízdních kol** nabízí České dráhy přímo ve staniční budově. Kolo je možné uschovat v úschovně zavazadel. Je tedy nutné kolo dopravit do budovy stanice a zde ho předat obsluze. Otevírací doba úschovny je 5.30–21.30 hodin, přičemž uložení / vyzvednutí je možné realizovat i mimo tuto dobu, ale je nutné počítat s možným časovým prostojem (až půl hodiny)¹⁶. Úschovné je stanoveno takto: 40 Kč na den, 120 Kč na týden nebo 350 Kč na měsíc. Konkurovat této úschovně by bylo možné takto: nabídnout bezbariérový přístup ke službě, zajistit rychlou a efektivní předávku kola mezi klientem a obsluhou (možné též provozovat chráněný a hlídaný samoobslužný stojan pro stálé klienty s např. měsíční či roční frekvencí plateb), nabídnout doplňkové služby (servis kol) a v neposlední řadě je možné konkurovat též cenovou politikou. Jinou úschovnu kol se nám v Kolíně nepodařilo identifikovat.

Specializovanou **půjčovnu jízdních kol** se nám v Kolíně nepodařilo nalézt. Nejbližší půjčovna kol se nachází ve Veletově a nabízí jí tříhvězdičkový SPORHOTEL RELAX (<http://www.sporthotelrelax.cz>). Půjčují kola i klientům, kteří nejsou ubytovaní v hotelu. Cena půjčovného je ve výši 40 Kč/hod. V případě zapůjčení na kola na celý den nabízejí výhodnější sazbu 250 Kč/den.¹⁷ K dispozici mají trekingová i horská kola. Další možností, jak si půjčit kola v Kolíně, je využít služeb CK Povoda, s.r.o. (<http://www.povoda.cz>). Kola půjčují v Českém Štemberku, kde mají centrálu. Po dohodě jsou schopní v případě větších skupin kola přepravit zdarma do Kolína. Orientační cena je 250 Kč/den. Při půjčení na více dní je cena nižší.¹⁸ Majitel cykloobchodu VelCo, spol. s r. o. půjčuje ojedinele kola svým stálým zákazníkům a zatím

¹⁶ Informace přímo od obsluhy úschovny.

¹⁷ Informace byla získána z recepce hotelu.

¹⁸ Zdroj: pracovník CK Povoda, s.r.o.

neuvažuje o rozšíření služby. Na kolínském nádraží je pouze možné vracet kola vypůjčená v půjčovně Českých drah na nádraží v Lysé nad Labem.¹⁹ V tomto případě by se tedy jednalo o *první* službu takového druhu v Kolíně. Bylo by vhodné nabízet jak kola městská, tak kola trekingová (vhodná na delší trasy).

Ostatní navrhované služby je nutné chápat jako vhodný doplněk k nabízeným hlavním činnostem. Pokud bychom zkoumali konkurenci v těchto činnostech, tak vždy najdeme několik poskytovatelů takových služeb.

Ručnímu mytí aut se věnují např. KMauto při pumpě Shell Kolín nebo Pneuservis George Kolín.

Servis kol nabízí v Kolíně následující firmy: Sport servis MONTANA, Kmochova 406, Kolín 2,²⁰ dále VelCo, spol. s r. o., Družstevní 748, 280 02 Kolín II²¹ a Megabike, Havlíčkova 160, Kolín.²²

Stravovacích zařízení různého druhu je v Kolíně větší množství, několik z nich pak přímo ve staniční budově (např. Mr. Baker – pečivo a kavárna, lahůdkářství apod.).

7.2.3 Prostorové umístění

Z hlediska prostor pro umístění plánovaných služeb se v těsné blízkosti železniční stanice nachází komplex nebytových prostor, kde by bylo možné sociální podnik v plánované šíři služeb umístit (viz Obrázek 1).

¹⁹ Zde si informace odporují, tuto možnost udává např. server cyklotoulky.cz, na oficiální internetové straně Českých drah (cd.cz) ovšem není tato informace v současné době k dohledání.

²⁰ <http://www.montana.unas.cz/>

²¹ www.velco.cz

²² <http://www.prodejkol.cz/>

Obrázek 1: Dostupné prostory s možností umístění plánovaného podniku

Zdroj: <http://www.sreality.cz/detail/pronajem/komerční/jiny/kolin-kolin-iv-pod-hroby/2630894172>

V současné době je komplex v nabídce společnosti Region Real. Dle informací realitní kanceláře se v areálu nachází čtyřpodlažní budova bývalé ubytovny, přístavba s kanceláří, která má i koupelnu, skladové prostory, ocelokolny a je zde možnost parkování.

Podle informací realitního makléře koupil majitel pozemek jako investici a plánoval zde zřídit sídlo firmy. Nyní je areál nevyužitý. Dle jeho slov je majitel vstřícný a domnívá se, že by se mu idea zamlouvala. Také si myslí, že v případě životaschopného konceptu, je majitel ochoten investovat do rekonstrukce případně se na podnikání podílet i finančně. Majitel nabízí možnost dlouhodobého pronájmu a pronajmutí jen části areálu. Cena pronájmu je stanovena na 40 000 Kč/měsíc. Z e-mailové odpovědi ohledně ceny pronájmu nebylo zřejmé, zda se jedná o cenu za celý areál, nebo jen jeho části využívané pro účely podnikání. V době psaní studie upřesňující informace nebyla realitním makléřem poskytnuta.

Problematický je stav areálu. Některé části objektu jsou zchátralé – například vnitřní vybavení ubytovny. Skladovací prostory a dílna jsou ve vyhovujícím stavu. Jelikož financovat rekonstrukci pronajatých prostor z výzvy 8 IOP nelze, bylo by nutné domluvit se na rekonstrukci s pronajímatelem.

7.2.4 Možnosti financování

Mimo vlastních financí, které do rozjezdu sociálního podniku vkládá jeho investor, je důležitou možností financování podpora pomocí grantů či dotací. Významnou roli hrají zejména podpory ve smyslu výzev OPLZZ (Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost) a IOP (Integrovaný operační program) zaměřené na sociální ekonomiku. Dalšími běžnými nástroji financování mohou být půjčky a úvěry, v neposlední řadě je možné žádat o podporu z dalších veřejných zdrojů či nadací. Základní přehled nabízí seznam uveřejněný na stránkách Sociální ekonomiky.²³

V případě IOP se jedná o kontinuální výzvu s průběžným příjmem žádostí č. 8 vyhlášenou 29. července 2011, která byla naposledy revidována k 29. říjnu 2012 v rámci prioritní osy 3 „Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb“, oblasti intervence 3.1 „Služby v oblasti sociální integrace“, podporované aktivity 3.1c); způsobilými výdaji je přitom zejména dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, zjednodušeně tedy investice.²⁴

V případě OPLZZ jde o kontinuální výzvu s průběžným příjmem žádostí č. 30 vyhlášenou 16. února 2009, která byla naposledy revidována k 1. listopadu 2012, v rámci prioritní osy 3 „Sociální integrace a rovné příležitosti“, oblasti podpory 3.1 „Podpora sociální integrace a sociálních služeb“. Způsobilými výdaji mohou být neinvestiční náklady, jmenujme např. osobní náklady, cestovné, drobný hmotný majetek, nákup služeb, přímá podpora a paušální nepřímé náklady.

Obě tyto výše uvedené výzvy jsou vzájemně synchronizovány a mj. lze tedy žádosti podávat souběžně. Tomu jsou přizpůsobeny též procesy hodnocení. Aby se mohl vznikající sociální podnik o finance z těchto zdrojů ucházet, je nutné, aby splňoval několik kritérií (viz seznam uvedený ve výzvě IOP²⁵). Domníváme se, že námi navrhovaný podnik by tato kritéria splňoval.

V oblasti úvěrů nenabízí v současné době žádná domácí banka speciální program pro investiční zajištění sociálního podnikání (pouze Česká spořitelna na dva měsíce v roce 2011 spustila takovýto pilotní program). V případě zájmu o úvěr je tedy nutné využít produkt, který nabízejí banky běžným podnikatelům. Portfolio takových úvěrů je značně široké, srovnání lze nalézt např. na webových stránkách Peníze.cz.

Výše uvedené zdroje můžeme označit jako hlavní. Dále připadají v úvahu ještě např. příspěvky podle zákona o zaměstnanosti (vč. nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti). Vyčerpávající přehled možností financování nabízí dokument Financování sociálních podniků – externí zdroje financování dostupné v ČR.²⁶

7.2.5 Provoz a principy fungování

V pronajatém areálu navazujícím na železniční stanici a autobusové nádraží v Kolíně bude

²³ Dostupné online na adrese: <http://www.socialni-ekonomika.cz/cs/zdroje-financovani.html>

²⁴ Podrobné informace lze nalézt na <http://www.mpsv.cz/cs/11137>

²⁵ K nalezení tamtéž.

²⁶ Dostupné online na adrese: http://www.socialni-ekonomika.cz/images/Pdf/Financovani_socialnich_podniku.pdf

otevřen sociální podnik, zaměřený na tři hlavní výše definované činnosti: hlídané parkoviště osobních automobilů, úschovna jízdních kol, půjčovna jízdních kol.

Provoz areálu bude zajištěn každodenně v čase 5–22 hodin. Toto je nutné z hlediska uspokojení poptávky klientů, kteří vyjíždějí za prací v časných ranních hodinách a vracejí se později večer. O víkendech a svátcích je možné uvažovat o zkrácení pracovní doby např. do intervalu 8–19 hodin.

Vstup do samotného areálu je bezbariérový a bude realizován hlavní branou na severovýchodě areálu naproti budově České pošty. Brána nebude v době provozu areálu fyzicky zajištěna. Tato snadná přístupnost je důležitá z hlediska cyklistů i automobilistů. Při vstupní bráně bude umístěn stojan na krátkodobou úschovu jízdních kol. Dále budou na dvoře umístěna parkovací místa pro osobní automobily (pro počátek se počítá s celkovým počtem 10 stání). Dlouhodobé stání automobilů bude realizováno v zadní části areálu, případně v garážích tamtéž (jihozápadní část). Střednědobá a dlouhodobá úschova jízdních kol, jejich servis a půjčovna bude umístěna v bývalém skladovém objektu umístěném mezi hlavní budovou a budovou ubytovny.

Stojan na krátkodobou úschovu kol bude i v provozních hodinách areálu zajištěn brankou ovladatelnou čipovými kartami (zaparkovaná kola tak budou zabezpečena proti odcizení). Auta odstavená v prostoru dvora budou pod dohledem pracovníků sociální firmy, déle odstavená auta a dlouhodobě uschovaná kola budou uzavřena ve vnitřních prostorách areálu. Jako další bezpečnostní prvek lze doporučit kamerový systém se záznamem a archivací.

Z hlediska komfortu obsluhy klientů by bylo vhodné uvažovat o zavedení systému bezkontaktních čipových karet pro stálé klienty, které by mohly sloužit jako zákaznické karty s dalšími možnými funkcemi (elektronická peněženka, slevová karta). Jejich používáním by se urychlilo např. odbavování úschovy kol, zároveň by se mohly nabízet paušální platby za delší časové období (týden, měsíc, rok).

Vedení firmy bude mít na starosti *ředitel*, který bude jmenován zakladateli a provozovateli vzniklého sociálního podniku. Bude zodpovědný za celkové směřování podniku, jeho řádné hospodaření, dodržování všech požadovaných kritérií, reklamu a marketing.

Předpokládá se zaměstnání jednoho *vedoucího pracovníka* a tří *provozních pracovníků* z cílové skupiny. Vedoucí pracovník bude zodpovědný za provoz samotného areálu. Bude dohlížet na organizaci pracovních směn pro provozní pracovníky, jejich počáteční zaškolení a zvyšování znalostí. Také bude zodpovědný za evidenci docházky zaměstnanců. Bude vyřizovat požadavky zákazníků, příp. též reklamace a stížnosti.

Provozní pracovníci budou mít na starosti běžný chod firmy – úschovu a hlídání automobilů a kol, půjčování kol, dále drobné opravárenské práce, mytí a čištění automobilů apod.

7.2.6 Specifika práce s cílovými skupinami

Tato podkapitola shrnuje obecná doporučení, která vyjádřili jednotliví respondenti při uskutečněných rozhovorech. Bylo snahou zařadit do popředí doporučení, která zazněla vícekrát. Jsou zařazena všechna doporučení, tedy i ta, která mohou být vnímána jako sporná.

- Vzhledem ke vzdělanostní struktuře cílové skupiny, jejím pracovním zkušenostem a návykům jednoznačně preference **manuální práce**. Jeden respondent to ještě rozvádí - dle jeho názoru pro muže spíše “práce na vzduchu”, naopak pro ženy pod „střechou“.
- Aplikovat **individuální přístup** a přesto vždy **jasně stanovit pravidla** (např. nechat udělené pokyny stvrdit podpisem), hlavně z počátku se dají očekávat problémy při organizaci práce (pozdní příchody do zaměstnání, neočekávané absence).
- Preference **úkolové mzdy** před hodinovou. Pokud by to nebylo možné, tak přesto práci zadávat úkolově, nikoliv vázat na pevnou pracovní dobu.
- Intenzivní **práce se zaměstnanci** a jejich **školení** - usilovat např. o včasné příchody do práce či omlouvání absencí předem. Zde je možná inspirace již existujícími projekty, viz např. sociální podnik AC AERO s.r.o.²⁷

7.2.7 Marketing

Pro propagaci navrhujeme využití široké palety marketingových nástrojů. Přestože může reklama navrhovaného podniku oslovit širokou veřejnost, tak je kladen důraz na ty nástroje, u kterých předpokládáme přímé cílení na možné uživatele služby. Těmi zejména jsou: cestující veřejnost využívající služeb veřejné dopravy na Kolínsku a turisté přijíždějící do Kolína za aktivní dovolenou. Efektivitu vybraných marketingových prostředků je možné zpětně ověřovat (např. dotazem u klientů, kde se o službě dozvěděli) a poté vhodně variovat. Prvotní snahou pracovníků musí být také vstřícné jednání ke klientům a snaha o to, aby službu doporučili dále. Z konkrétních forem marketingu doporučujeme:

1. Reklama, inzerce
 - a. inzeráty v místním tisku (Kolínský deník, Kolínský pres a Zpravodaj města Kolína)
 - b. venkovní reklama (plakáty zejména v prostorách železniční stanice Kolín a v jejím okolí)
 - c. letáky (umístit zejména v železniční stanici Kolín a v městském informačním centru), spolupráce s cestovními kancelářemi a agenturami, rekreačními zařízeními apod.
 - d. reklama v místním rádiu (výběr z více jak 20 stanic dostupných ve Středních Čechách, vybrat stanice se silnou orientací na dopravní zpravodajství)
2. PR aktivity
 - a. vytvoření image sociálně a environmentálně založeného podniku, vstřícného ke všem společenským skupinám
 - b. vytvoření loga, navržení jednotné formy firemní identity a její aplikace

²⁷ Pořádání diskusních dnů, výplata zálohy na mzdy, příplatky za pracovní výkonnost – dostupné online <http://www.socialni-zaclenovani.cz/seminar-predstavil-moznosti-socialniho-podnikani-ve-vyloucenych-lokalitach>

- c. tiskové zprávy a PR články v místním tisku (Kolínský deník, Kolínský pres a Zpravodaj města Kolína)
3. Online propagace
- a. vytvoření vlastní internetové stránky, její umístění do významných online katalogů (např. Firmy.cz) a SEO optimalizace (pro vyhledávání v internetových vyhledávačích)
 - b. vytvoření profilů na sociálních sítích (Facebook, Twitter, Google+) a jejich průběžná aktualizace
 - c. reklama na webech zaměřených na cyklistiku a cestování

8. Anketa

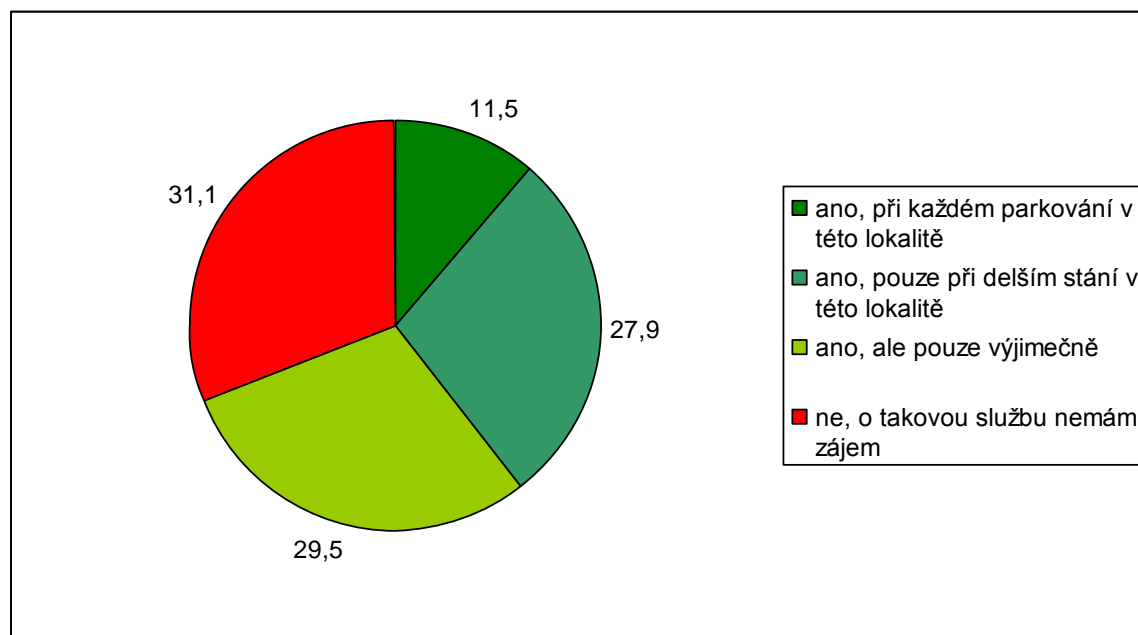
Anketa byla provedena na základě požadavku Agentury pro sociální začleňování. Její pomocí byla ověřena poptávka po službě navržené zpracovateli studie výchozí situace – **Sociální podnikání v Kolíně – Možnosti založení sociálního podniku**, kterou je návrh na vznik hlídaného parkoviště s doplňkovými službami a půjčovnou jízdních kol u železniční stanice Kolín (podrobnosti viz samotná studie). Zpracovatelem ankety je M'am'aloqa, o.s.

8.1 Vyhodnocení ankety

Anketární šetření proběhlo v únoru 2012 v prostorách železniční stanice Kolín a v prostorách přilehlého parkoviště. Respondenti byli oslovováni tazateli přímo v terénu, jako doplněk byly šířeny letáky s odkazem na online verzi ankety. Celkem se takto podařilo shromáždit 61 odpovědí. Vzhledem k tomu, že šetření probíhalo mimo cyklistickou sezónu, byla anketa zaměřena pouze na službu hlídaného parkoviště, ale několik respondentů se nakonec vyjádřilo k tématu úschovny kol.

První anketní otázka se týkala poptávky po uvažované službě. Odpovědělo všech 61 respondentů. Většina respondentů (celkem 68,9 %) by měla o nabízenou službu zájem. Při každém stání by ji využilo pouze 11,5 % ze všech respondentů, více než polovina respondentů by takovou službu využila pouze v případě delšího stání v lokalitě nebo výjimečně. Strukturu všech odpovědí ukazuje následující graf.

Graf 1: *Struktura odpovědí na anketní otázku: „Využil/a byste někdy služeb hlídaného parkoviště?“ (v % všech odpovědí)*

Zdroj: vlastní šetření

Další otázka se týkala ceny za krátkodobé stání, respondenti byli dotazováni, jakou maximální cenu by byli ochotni platit za hodinu parkingu. Na otázku odpovědělo celkem 49 respondentů. Odpovědělo též několik respondentů, kteří o danou službu neprojevíli zájem. Pro vyhodnocení proto stačí vzít v úvahu pouze odpovědi těch respondentů, kteří by služeb hlídaného parkoviště dle svých slov někdy využili (42 respondentů).

Z této skupiny respondentů by třetina (33,3 %) byla ochotna platit za hodinu stání do 10 Kč. Vyšší částku (do 20 Kč) by bylo za hodinu stání ochotno platit téměř 60 % dotázaných ze skupiny potenciálních zákazníků. Tři dotazovaní by potom byli ochotni platit ještě více (do 30 Kč), naopak částka přesahující tuto hranici by už nebyla přijatelná pro nikoho.

Třetí otázka zkoumala zájem o doplňkové služby. Respondenti ankety mohli uvést, o kterou z uvažovaných doplňkových služeb by měli zájem. Přehled odpovědí nabízí následující tabulka.

Tabulka 1: *Zájem respondentů o doplňkové služby*

Uvažovaná služba	Kladné odpovědi (% všech respondentů)
ruční mytí aut	21,3
čištění interiéru	9,8
drobné opravy (např. lak)	11,5
dofukování kol	21,3
dlouhodobé stání / garážování	3,3
bistro	32,8
ubytování	0

Zdroj: *vlastní šetření*

Z výše uvedeného vyplývá, že největší zájem by byl o služby bistra. Jedná se trochu o paradoxní situaci, neboť několik různých bister se nachází přímo ve vestibulu železniční stanice. Zjištěné údaje ale napovídají, že při zvolení vhodné konkurenční strategie by takováto doplňková služba měla v plánovaném areálu své opodstatnění. Dalšími poptávanými službami by mohli být vzhledem k výše uvedenému ruční mytí aut či dofukování kol (tedy služby, kdy není nutný vstup do odstaveného vozidla). Co se týče dvou nejméně zmiňovaných služeb – dlouhodobé stání / garážování není službou, u které by se dala předpokládat vysoká frekvence poptávky, na druhou stranu, pokud by byly k dispozici vhodné volné prostory, jsou náklady na tuto službu v podstatě minimální a mohla by se realizovat; poptávka po ubytování se u kolínských rezidentů, kteří byli respondenty ankety, nedá očekávat.

V poslední otevřené otázce mohli respondenti doplnit jakékoliv nápady, připomínky či postřehy k uvažovanému areálu parkoviště (některé podněty se po debatě s tazateli a podání rozšiřujících informací týkaly také úschovny kol). Této možnosti využily 2/3 respondentů a vyjadřovali se zejména k následujícím tématům:

- provozní doba areálu (Respondent 1: „Využívala bych hlídaného parkoviště, kdybych nechávala auto na nádraží přes noc. To bych se o něj bála.“)

- cenová politika (Respondent 2: „Když bude drahé, stejně tam nikdo auto nechávat nebude.“ Respondent 3: „Myslím si, že by tam bylo stejně prázdně, lidi budou parkovat raději někde zadarmo, nebo za těch 20 Kč, jak je to teď.“ Respondent 4: „Využila bych to, ale nesmělo by to být moc drahé, když u nádraží stojí parkování 20 Kč na celý den.“ Respondent 5: „I kdyby stálo parkovné na hodinu jen 10 Kč, mě už to přijde hodně, stejně bych platil ve výsledku za celý den tak 120 Kč, to je snad lepší to nechat jako teď, ne? – 20 Kč za den.“ Respondent 6: „Byla by dobrá cena na den a ne hodinovka.“)
- úschovna kol (Respondent 7: „... hodně se tady [kola] kradou, tak by bylo dobré zavést spíše úschovnu pro kola.“ Respondent 8: „Využil bych úschovnu pro kola. Nechávám ho zamčené na nádraží, nikdy ale nevím, jestli ho tam najdu, když přijíždím z práce.“ Respondent 9: „Mám o své kolo strach. [...] Dal bych cenu 50 Kč/den.“ Respondent 10: „Využil bych to převážně pro kolo, úschovna má pořád plno.“ Respondent 11: „[...] Není zde moc, kde se dá [kolo] bezpečně zamknout. To by se hodilo.“)
- problémy s parkováním a informace, kde parkují (obchodní centrum Futurum, u 5. nástupiště, Respondent 12: „Určitě je tady potřeba rozšířit parkovací místa, už ráno v šest je všude plno, kolikrát parkuji až pod novým mostem.“ Respondent 13: „[...] Jinak je často problém tady ráno zaparkovat.“)
- dále zazněl např. návrh na možnost rezervace parkovacího místa.

8.2 Shrnutí

Podarilo se oslovit celkem 61 potencionálních uživatelů služby přímo v lokalitě, kde by se služba realizovala. Proto můžeme tvrdit, že tato anketa má dostačující výpovědní hodnotu. Ze získaných údajů vyplývají následující hlavní zjištění:

- o základní nabízenou službu, tj. hlídané parkoviště, by mělo zájem 69 % respondentů
- při rozhodování o využití hlídaného parkoviště by hrála rozhodující roli cena – jako odpovídající se jeví hladina 20 Kč/den, která odpovídá ceně za běžné placené stání v prostoru přednádraží
- z doplňujících zjištění jasně vyplývá jasná poptávka po službách úschovny kol
- mezi doplňkovými službami je největší zájem o bistro, dále pak o ruční mytí aut a dofukování kol

Na základě těchto zjištěných údajů se domníváme, že projekt sociálního podniku navržený ve studii M'am'aloca, o.s. by odpovídal poptávce místních obyvatel.

Níže je připojena příloha – úplné znění ankety.

8.3 Úplné znění ankety

Anketa

*Vážená paní, vážený pane,
v současné době je ve stádiu plánování vznik areálu hlídaného parkoviště spojeného s dalšími službami v bezprostřední blízkosti kolínského železničního nádraží. Dovolte, abychom Vám položili několik krátkých dotazů.*

1. Využil/a byste někdy služeb hlídaného parkoviště?

- a) ano, při každém parkování v této lokalitě
- b) ano, pouze při delším stání v této lokalitě
- c) ano, ale pouze výjimečně
- d) ne, o takovou službu nemám zájem

2. Jaká maximální cena za hodinu krátkodobého stání by pro vás byla přijatelná?

- a) do 10 Kč
- b) do 20 Kč
- c) do 30 Kč
- d) více jak 30 Kč

3. Měl/a byste zájem o nějakou z těchto doplňkových služeb?

ruční mytí aut	ano - ne
čištění interiéru	ano - ne
drobné opravy (např. lak)	ano - ne
dofukování kol	ano - ne
dlouhodobé stání / garážování	ano - ne
bistro	ano - ne
ubytování	ano - ne

4. Měl/a byste nějaké další nápady, připomínky, postřehy?

Děkujeme Vám za spolupráci!

9. Seznam firem oslovených při vzniku studie výchozí situace: „Sociální podnikání v Kolíně – Možnosti založení sociálního podniku“

Poznámka: Firmy byly osloveny při mapování podnikatelského prostředí v Kolíně a okolí. Výběr nebyl nahodilý, oslovovali jsme spíše větší firmy (z hlediska počtu zaměstnanců) a firmy, kde jsme předpokládali zapojení nekvalifikovaných a málo kvalifikovaných zaměstnanců. Výstupy z oslovení čtyř dominantních zaměstnavatelů jsou zahrnuty v textu studie. Řazeno abecedně.

Okruhy otázek:

- **Zaměstnává vaše firma osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby se zdravotním postižením (osoby znevýhodněné na trhu práce)?** (K tomu doplňující: pokud ano – počet a jaké lidi?, zkušenosti?, pokud ne – proč?)
- **Slyšeli jste někdy o konceptu sociálního podnikání?** (K tomu doplňující: v případě ano i ne – byli byste ochotni aplikovat takový přístup v rámci vašeho podnikání?)
- **Využíváte při vašem podnikání nějaké dotační tituly?**
- **Chybí vám v Kolíně nějaká specifická služba, o které si myslíte, že by ji mohl obstarat sociální podnik?**
- **Jakou ze služeb ve vaší firmě by mohl vykonávat sociální podnik formou subdodávky?**

Oslovené firmy:

Alco Controls s.r.o.

- emersonclimate.com, 321 737 824 (p. Opočenská, personální oddělení)
- Podnik patří pod globální značku Emerson Climate Technologies, v kolínském závodě se vyrábí ventily, termostaty apod. Ve výrobě při manuálních činnostech zde pracuje určitý podíl lidí bez kvalifikace (nedokáží vyčíslit). Osoby se zdravotním postižením či sociálně znevýhodněné systematicky nezaměstnávají. Pracuje zde několik lidí s částečným invalidním důchodem, počty ale reportují pouze pro potřeby Úřadu práce. Zaměstnají každého, kdo splňuje požadavky, pracuje zde i několik Romů ze Zengrovky.

CDV služby s.r.o.

- cdvsluzby.eu, 257 324 839 (p. Veselá)
- Firma je centrálně řízena z Prahy, v Kolíně pouze uklízejí kanceláře. Z Prahy je též pořádán nábor, takže respondentka nemá o situaci v Kolíně podrobné informace ani rámcový přehled. Pracují u nich ve větší míře osoby se zdravotním znevýhodněním.

EKO Logistic s.r.o.

- ekologistics.cz, 737 289 987 (info podal p. Mariánek, Kolín)
- Firma se v Kolíně i Týnci nad Labem věnuje strojnímu zpracování železa, takže podíl manuální činnosti pro nekvalifikované pracovníky se rapidně snížil. Pokud potřebují zaměstnance, řeší to formou brigád. Několik současných zaměstnanců začínalo s nekvalifikovanou prací a vypracovali se na vyšší pozice (např. strojníci). Kromě běžných dotací přes Úřad práce jiné dotace nevyužívají.

ESSO Úklidová firma

- uklid-kolin.cz, 777 955 922 (p. Šafránková, majitelka)
- Po vyslechnutí informací majitelka odmítla odpovídat a zavěsila telefon. Dle aktuálních nabídek Úřadu práce firma poptává pracovníky na úklid.

Formánek Ivan

- f-plus.cz, 603 464 075
- Malá firma na rodinné bázi, pokud by najímala pracovníky z venku, tak s velkou rozvahou.

Geosan Group

- geosan-group.cz, 246 006 630 (manažer jakosti a personální manažer)
- Firma byla původně založena v Kolíně, dnes již přenesla sídlo do Prahy a působí celorepublikově. Kolín pro ně není hlavním zdrojem pracovní síly. Vzhledem k velikosti firmy často též využívají subdodávky menších stavebních firem, kde často pracují Romové. Statistiky ohledně zaměstnanců neposkytují třetím stranám, o využití dotací by spíše neměli zájem (zatěžující agenda).

Kopos Kolín a.s.

- kopos.cz, 321 730 111 (personální oddělení)
- Zaměstnáváním osob se zdravotním postižením či osob ohrožených sociálním vyloučením se specificky nevěnují. Často se jim nedaří naplňovat povinný podíl zaměstnávání osob se zdravotním postižením (dle situace řeší náhradním plněním). Ve výrobě je určitý podíl nekvalifikovaných pracovníků, ale číslo respondentka neznala. Nevyužívají žádné dotační tituly. Zajímali jsme se o zadávání zakázek domácí práce (informace z doslechu), ale firma nic takového neprovozuje.

Korona s.r.o.

- korona-eko.cz, 737 289 987 (p. Mariánek, vedoucí střediska Kolín)
- Dnes už v podstatě dceřiná společnost EKO Logistic s.r.o. Jejich dílna v Týnci nad Labem zpracovává elektroodpad. Pro manuální práci je zde určitý podíl pracovníků se zdravotním omezením, na jejich zaměstnání jsou čerpány běžné dotace přes Úřad práce. V minulosti zaměstnali též větší počet romských pracovníků, ale tato praxe se jim bohužel neosvědčila (slabá docházka, vysoká nemocnost).

M2 Bezpečností služba Kolín

- bsm2.cz, 321 726 648 (p. Suchý)
- Zaměstnávají osoby se zdravotním postižením (invalidní důchodce). Nepřijímají žádné dotace, obecně se potýkají s problémem sehnat kompetentní lidi (nejde o výši vzdělání, ale o dovednosti). Zájemce musí být trestně bezúhonný.

Okresní autobusová doprava Kolín

- oad.cz, 321 717 024 (Ing. Koutek, jednatel)
- V pomocném personálu je určitý podíl osob se zdravotním znevýhodněním. Nekvalifikovanou pracovní sílu využívají pouze při úklidu autobusů a na mycí lince (1 pracovník). Firma nevyužívá žádné speciální dotace. V případě uvolnění místa mohou přijmout kohokoliv, musí pouze být zřejmý zájem o práci, což se „někdy moc nedaří“. S kvalifikovanými pracovníky (řidiči), problémy nejsou.

Paramo, a.s.

- paramo.cz, 321 750 111 (závod Kolín)
- Pověřená osoba z personálního oddělení má dlouhodobou dovolenou (bude až od začátku roku 2013).

Purum s.r.o.

- purum.cz, 733 612 501 (Ing. Palán, vedoucí provozu)
- Firma provozuje v areálu Paramo Kolín spalovnu nebezpečných odpadů. Celý provoz obsluhuje pouze 6 zaměstnanců, z toho 2 nekvalifikovaní. Vzhledem k počtu zaměstnanců není možné vyvozovat žádné závěry. Jinak firma působí po celém Česku.

Skládka Radim

- obecradim.cz, 321 792 325 (p. Sýkora, starosta)
- Skládka a přidružené činnosti (briketárna, kompostárna) jsou provozovány přímo obcí. Panu starostovi se **koncept sociálního podnikání zamlouval**, vyžádal si rozšiřující informace na email a měl by se ozvat (kontakt případně předáme). Nevýhodou je vyšší vzdálenost od Kolína (cca 17 km).

Úklid Express

- uklidexpres.com, 321 740 030 (p. Bílá)
- Pracovníci jsou doplňováni dle vnitrofiremních standardů. Nemají zájem o žádnou formu podpory z dotačních titulů, celkově měli malou ochotu odpovídat.

10. Seznam použité literatury a zdrojů

10.1 Výzkumné studie

- **Situační analýza Kolín**, Demografické informační centrum, o.s., Praha, říjen 2011. Dostupné online z <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-kolin>
- **Integrovaný plán rozvoje města Kolín pro období 2008 - 2015**, Finanční poradenství, s.r.o., Aktualizovaná verze schválena 30. 11. 2012. Dostupné online z http://www.mukolin.cz/prilohy/Texty/1503/11iprm_priloha_c.5_oznameni_ke_koncepci_ipr_m_ing_belohlavek.pdf
- **Mapování potřeb uživatelů sociálních služeb v Kolíně**, Agora Central Europe, 2007. Dostupné online z http://www.mukolin.cz/prilohy/Texty/194/1303129539_analyza_uzivatelu_kolin_2007.pdf
- **Sociální podnik v Mostě: studie výchozí situace založení sociálního podniku**, Navreme Boheme, s.r.o., 2011. Dostupné online z http://www.mesto-most.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=9959&id_dokumenty=13025

10.2 Ostatní zdroje

- **Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2010 v okrese Kolín**, ÚP Kolín, 2011. Dostupné online z <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/stc/statistiky/rocní>
- **Analýza vývoje na trhu práce ve Středočeském kraji - Rok 2011**, ÚP ČR, Krajská pobočka Příbram, 2011, Dostupné online z <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/stc/statistiky/rocní>
- **Analýza neobsazenosti volných pracovních míst podle profese v okrese Kolín za 4. čtvrtletí 2011**, MPSV. Dostupné online z <http://portal.mpsv.cz>
- **Komunitní plán sociálních služeb města Kolína**, 2008. Dostupné online z http://www.mukolin.cz/prilohy/Texty/194/1303129539_komunitni_plan_socialnich_sluzeb_mesta_kolina.pdf
- **Statistická ročenka Středočeského kraje 2011**, ČSÚ. Dostupné online z <http://www.czso.cz>
- **Analýza trhu práce v okrese Kolín**, Končelová, Simona; 2007. Diplomová práce, Vysoká škola ekonomická v Praze
- **Strategický plán lokálního partnerství Kolín pro období 2012 – 2014**, Agentura pro sociální začleňování. Dostupné online z <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-kolin>
- **Financování sociálních podniků – externí zdroje financování dostupné v ČR**, Ing. Marek Jetmar, Ph.D., 2010. Dostupné online z http://server.universium.cz/publikace/9_financovani_socialnich_podniku.pdf